

Till
Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

U2020/02667/S

Stockholm 2020-11-30

Föräldraalliansen Sveriges remissyttrande över betänkandet
En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning (SOU 2020:28)

Inledning

Föräldraalliansen Sverige bildades 2005 för att ur ett föräldraperspektiv verka för en utveckling av samhället som främjar varje barns allsidiga utveckling, lärande och hälsa. Under tiden sedan dess har utveckling av skolan varit negativ. Fler elever uppnår inte målen för utbildningen. Jämlikhet och likvärdigheten har minskat. Segregationen har ökat, liksom betydelsen av vilken skola eleven går i och vilka föräldrar hen har. Idén om den kompensatoriska skolan har inte fått tillräckligt genomslag.

Över tid har vi framfört synpunkter och lämnat förslag på åtgärder som skulle öka kvalitén i det svenska utbildningsväsendet. Det är därför med stor tillfredsställelse som vi ser denna utredning (liksom flera andra samtida) som föreslår samma åtgärder som vi förordar.

Särskilt noterar vi att utredningen tar upp den mer svårfångade frågan om kommunernas skiftande ambitionsnivå för grundskolan. Något som förbundet genom vårt årligen publicerade Kommunala grundskoleindex har försökt synliggöra.

Sammanfattning

Föräldraalliansen Sverige välkomnar en välarbetad utredning och delar i allt väsentligt utredningens bedömningar, slutsatser och förslag.

Vi väljer att betrakta utredningen som ett steg mot att Staten ska ta över huvudmannskapet för skolan.

Vidare menar vi att utredningens förslag bör genomföras i sin helhet.

Föräldraalliansen Sveriges synpunkter

3.12.1 Staten bör ta ett större ansvar för skolans likvärdighet bl.a. genom att Skolverket etableras regionalt

Föräldraalliansen Sverige delar utredningens bedömning att Staten bör ta ett tydligare ansvar för att undervisningen i förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan ska vara likvärdig och kompensatorisk.

Vi menar också att detta är den centrala utbildningspolitiska frågan i Sverige för närvarande. Det är därför synnerligen angeläget att politiken snarast fattar beslutet att Statens skall ta över huvudmannskapet för i första hand de obligatoriska skolformerna. Att öka Statens skolverks närvaro på regional nivå kan vara ett första steg mot en sådan lösning.

I avvaktan på ett sådant beslut delar vi utrednings beskrivning av arbetsuppgifterna för Skolverkets regionala organisationer. Vi delar också uppfattningen att et regionala arbetet också ska omfatta övriga skolformer liksom fritidshemmen.

Vi vill också föreslå att samverkan med föräldraorganisationer bör vara en naturlig del av Skolverkets regionala arbete.

4.6.1 Aktivt verka för en allsidig social sammansättning

Föräldraalliansen Sverige stöder förslaget men inser att också andra insatser från andra aktörer är nödvändiga.

4.6.2 Förbättra tillgången till och kvaliteten i uppgifter om skolväsendet

Föräldraalliansen Sverige delar utredningens bedömning att samtliga skolenheters förutsättningar, verksamhet och resultat behöver finnas tillgängliga. Det är väsentligt ur olika perspektiv.

- Det är av största vikt att vårdnadshavares val av skolenhet skall baseras på korrekt och allsidig information.
- Ett systematiskt kvalitetsarbete behöver korrekt input.
- En demokratisk insyn i skolans resursanvändning kräver öppenhet.

Vi menar därför att offentlighetsprinciper bör gälla för alla huvudmän.

5.7.1 Ansökan om skolplacering

Föräldraalliansen Sverige stöder förslaget och menar att ett skolval alltid måste vara förenat med god tillgång på information.

5.7.2 Ett gemensamt skolvalssystem

Föräldraalliansen Sverige stöder förslaget med ett gemensamt nationellt skolvalssystem där samtliga kommunala och fristående skolor är tillgängliga.

Detta med beaktande att önskemålet från de allra flesta vårdnadshavare är att barnen får plats i en skola med tillräckligt god kvalitet nära hemmet, att skolvägen ska vara säker, att alla syskon kan gå på samma skola och att fritidshem erbjuds i anslutning till skolan.

5.7.3 Skolverket ska ansvara för skolvalssystemet

Föräldraalliansen Sverige stöder utredningens förslag och bedömning.

Förbundet ser gärna att den regionala Skolverksorganisationen samverkar med föräldrarepresentanter för att på bästa sätt skapa förutsättningar för vårdnadshavares informerade val av skolenhet.

5.7.4 Uppgift om dimensionering och urvalsgrunder

Föräldraalliansen Sverige stöder utredningens förslag och bedömning

5.7.5 Skolbyte sker vid terminsstart som huvudregel

Föräldraalliansen Sverige stöder förslaget och menar att det är rimligt att frågan om skolbyte hanteras av Skolverket.

5.7.6 Överklagande av Skolverkets beslut

Föräldraalliansen Sverige delar i huvudsak utredningens förslag men menar att det också fortsatt ska vara möjligt att överklaga ett beslut från Statens skolverk avseende en enskild elevs placering vid en skolenhet.

5.7.7 Sekretess hos Skolverket

Föräldraalliansen Sverige stöder utredningens förslag.

6.5.1 Principer för placering och urvalsgrunder för skolor med kommunal huvudman

Som föräldrar önskar vi, som förstahandsval, att våra barn ska gå i en skola med tillräckligt god kvalitet i närhet till hemmet. Med det sagt stöder vi utredningens förslag och bedömning.

6.5.2 Principer för mottagande och urvalsgrunder för skolor med enskild huvudman

Föräldraalliansen Sverige menar att lika villkor ska gälla för alla skolenheter oaktat huvudmän. Vi välkomnar fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning eller särskilda utbildningar. Vi stöder därför utredningens förslag och bedömning.

6.5.3 Omplacering av elever med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero

Föräldraalliansen Sverige stöder förslaget.

6.5.4 Skolskjuts

Föräldraalliansen Sverige delar utredningen bedömning att *en elev i förskoleklass, grundskola och grundsärskola med offentlig huvudman ska även fortsättningsvis ha rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.*

Vår erfarenhet är att det råder betydande skillnader mellan hur kommuner hanterar frågan om vilka regler som gäller för rätten till skolskjuts. Vi menar att det ibland kan finnas särskilda anledningar att bevilja skjolskjuts, t.ex. vid delad vårdnad där vårdnadshavarna bor i olika kommuner. Vi önskar att en större statlig närvaro på regional nivå ska innebära en harmonisering av reglerna mellan de olika kommunerna.

Vidare vill vi påpeka vikten av att regelverket runt skolskjutsverksamheten är tydlig och transparent och delges vårdnadshavarna senast i samband med skolvalet.

9.2.1 Staten behöver ta ett större ansvar för ökad likvärdighet

Föräldraalliansen Sverige delar utredningens uppfattning att de skillnader i resurstilldelning som finns är så stora att förutsättningarna för att bedriva skola inte är likvärdiga över landet och att dessa skillnader i förutsättningar riskerar att avgöra enskilda elevers möjligheter att klara skolan.

Utifrån förbundets årligen publicerade Kommunala grundskoleindex som bland annat pekar på kommunernas skiftande ambitionsnivå och att skillnaderna kvarstår över tid, drar vi samma slutsats som utredningen.

V menar därför att Staten behöver ta ett större ansvar för ökad likvärdighet genom att i ett första skede ansvara för resurser och resursfördelning syftande till att Staten skall vara huvudman för skolan.

9.2.2 Slå samman flera av de riktade statsbidragen till ett sektorsbidrag och tillför ytterligare resurser

Föräldraalliansen Sverige stöder utredningens förslag och bedömning

9.2.3 Förändra beräkningen av grundbeloppet

Föräldraalliansen Sverige anser att skolor med enskild eller kommunal huvudman i så stor utsträckning som möjligt ska ha lika förutsättningar. Förbundet stöder utredningens förslag som vi menar medverkar till större likvärdighet.

9.2.4 Skolpengen följer i vissa fall eleven med viss fördröjning

Föräldraalliansen Sverige stöder förslaget.

9.2.6 Frågan om ett större statligt sektorsbidrag behöver utredas vidare

Föräldraalliansen Sverige stöder utredningens bedömning och förslag.

10 Insatser för likvärdighet i ett bredare perspektiv

I det 10:e kapitlet tar utredningen ett större grepp om likvärdigheten och skisserar på önskvärda insatser av andra slag än vad utredningens direktiv pekar ut.

Föräldraalliansen Sverige delar i allt väsentligt utredningens resonemang och menar att det kan ligga till grund för ytterligare utvecklingsarbete.

10.3.8 Utveckla ett aktivt arbete med elevers och familjers kunskap om och hållning till skola och utbildning

I detta avsnitt lyfter utredaren familjens betydelse.

Föräldraalliansen Sverige verkar för en utökad samverkan mellan föräldrar, skola och andra samhällsinstitutioner. Över tid har det organiserade, allmänna samverkandet mellan hem och skola minskat till förmån för en mer individualiserad form av medverkan. Förbundet slår gärna ett slag för någon form av organiserad form av samverkan på också regional nivå.

10.5.1 Kontinuerlig uppföljning av nationella mål

Föräldraalliansen Sverige delar utredningens bedömning och menar att detta kan vara ett intressant komplement till övrigt systematiskt kvalitetsarbete.

För Föräldraalliansen Sverige

Marléne Gottfridsson, Ordförande

Detta svar har beretts av:

Gabriella Mattsson

Anders Richert

Peter Hallin